

Asia: VM/1690/03.01.01/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetukseksi julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston luonnoksesta koskien asetusta julkisen hallinnon tiedonhallintakunnasta.

1.1.2020 voimaan astuvassa laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta, jatkossa tiedonhallintalaki, (906/2019) 10§:ssä säädetään tiedonhallintalautakunnasta.

Tiedonhallintalautakunta on uusi valtiovarainministeriön yhteydessä toimiva viranomainen, minkä tehtävänä on arvioida valtion virastojen ja laitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintalaissa säädettyjen vastuiden (4.2§), tiedonhallintamallin ja muutosvaikutusten arviointia (5§), tietoaineistojen sähköiseen muotoon muuttamista ja saatavuutta (19§), tietojen luovuttamista teknisen rajapinnan avulla viranomaisten välillä (22§), katseluyhteyden avaamista viranomaiselle (23§), tietoaineistojen luovuttamista teknisen rajapinnan avulla muille kuin viranomaisille (24§), kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi (28§) sekä luvun 6 asianhallinta ja palvelujen tiedonhallinta säännösten toteutumista ja noudattamista. Lisäksi tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on arvioida ja edistää laissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapoja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista.

Kuntaliitto on pyytänyt tätä lausuntoa varten omien asiantuntijoiden lisäksi muutamien kuntien vastuuhenkilöiden näkemyksiä kyseisestä asetuseronnoksesta. Kuntaliitto haluaa korostaa asetuseronnoksesta muutamaa asiaa. Ne koskevat lautakunnan jäsenten pätevyysvaatimusten huomioimista siten, että kuntien erilaisuus, tiedon koko elinkaari ja kielelliset oikeuden huomioidaan.

Ensinnäkin luonnoksen 2§:ssä määritellään lautakunnan kokoonpano ja pätevyysvaatimukset. Jäsenten ja varajäsenten pätevyysvaatimuksena on se, että yksittäisellä jäsenellä ja varajäsenellä on oltava tieteellisessä toiminnassa tai käytännössä osoitettu perehtyneisyys vähintään yhdestä

tiedonhallintalain 10.2 §:ssä säädetystä tiedonhallinnan osa-alueesta. Näitä osa-alueita ovat tietoturvaluus, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuus, tilastointi tai tietoaisteistojen tiedonhallinta. Lisäksi kyseisessä pykälässä säädetään siitä, että tiedonhallintalautakunnan jäsenellä on oltava palvelusuhde tiedonhallintalain 4.1 §:n tarkoitettuun tiedonhallintayksikköön. Tämä tarkoittaa sitä, että lautakunnan jäsenet ovat virka- tai työsuhteessa esimerkiksi kuntaan.

Kuntaliitto pitää tärkeänä sitä, että tiedonhallintalautakuntien jäsenet valitaan siten, että jäsen ja varajäsen edustavat kattavasti kuntasektoria, niin että kuntien erilaisuus tulee huomioitua riittäväällä tavalla vaatimusten toteuttamiseksi. Kunnilla on hyvin erilaiset lähtökohdat ja valmiudet toimeenpanna tiedonhallintalain vaatimuksia omissa organisaatioissaan.

Toiseksi tiedonhallintalaissa korostetaan tiedonhallinnan elinkaaren hallintaa, muun muassa tiedonhallintalain 13§:ssä säädetään, että ”Tiedonhallintayksikön on seurattava toimintaympäristönsä tietoturvaluuden tilaa ja varmistettava tietoaisteistojen ja tietojärjestelmien tietoturvaluus koko niiden elinkaaren ajan.” Lisäksi perusteluissa (Valiokunnan mietintö HaVM 2018 vp - HE 284/2018 vp) todetaan ”Tiedonhallinnan sääntelyn tulee muodostaa eheä kokonaisuus tiedon elinkaaren mukaisesti”. Tiedonhallintalain sääntelystä jäi pois arkistointia koskevaa sääntelyä, kuten todetaan 3§:ssä ”Asiainkäsittelyssä ja palvelujen tuottamisessa noudatettavista menettelyistä, salassapidosta ja tiedonsaantioikeudesta viranomaisen asiakirjoihin sekä asiakirjojen arkistoinnista säädetään erikseen”.

Kuntaliitto pitää täten tärkeänä myös sitä, että tiedonhallintalautakunnan jäseniä valittaessa huomioidaan koko tiedon elinkaari, niin että myös arkistointiin liittyvät asiat tulevat huomioitua. Lisäksi vaikka tiedonhallinnalla ei sinänsä ole kielellisiä ulottuvuuksia on ilmeistä, että asiantuntemusta täytyy olla kielilain ja tiedonhallintalain yhteensovittamisesta. Kolmanneksi mikäli lautakunnan jäsenen pätevyysvaatimuksena ei ole riittävä kielilain asiantuntemus, niin lautakunnalla olisi velvollisuus kutsua asiantuntijajäsen kokoukseen.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tuula Seppo, Kuntaliitto, [tuula.seppo\[at\]kuntaliitto.fi](mailto:tuula.seppo[at]kuntaliitto.fi)

050-428 82 55

SUOMEN KUNTALIITTO

Tommi Karttaavi

johtaja, tietoyhteiskunta-asiat

Tuula Seppo

erityisasiantuntija

Karttaavi Tommi
Suomen Kuntaliitto ry

Seppo Tuula
Suomen Kuntaliitto ry - Tietoyhteiskunta